

Isten adja a szív örömét – Erdő Péter Kaposváron, az egyházmegye alapításának 25. évfordulóján

2018. május 26.

A Kaposvári Egyházmegye május 26-án, szombaton alapításának 25. évfordulóját ünnepelte Kaposváron. És az egész várost ünneplésre invitálta. A jubileumi szentmise főcelebránsa Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek volt.

A püspökök, a papok és a ministránsok hosszú sora, amint bevonulnak a székesegyházba, már az ünnep kezdetén jelzi, mennyire kivételes a mai ünnep. Iskolás lányok őrzik a bejáratot, ezért nehéz bejutnom a megtelt templomba, de az *Új Emberre* és a *Magyar Kurír*ra hivatkozva azért sikerül. Akik kint rekednek, kivetítőn, a térre kipakolt sok-sok színes széken ülve követhetik figyelemmel a misét. Ami bent zajlik, valamiképpen az egész városra tartozik – mintha ezt üzenné a hívek kitelepülése. A sétálóutcán a város rendezvénye, a Rippl-Rónai Fesztivál, kirakodóvásár zajlik, és alkotni – rajzolni, festeni – várják a résztvevőket: az egyházi és a világi események összeérnek.

A mise kezdetén felolvassák Ferenc pápa levelét, amelyben jókívánságait küldi, hálát ad az egyházmegye elmúlt 25 évéért, és megújulásra, a missziós küldetés központjává válásra buzdítja az egyházmegyét.

Az olvasmány Sirák fia könyvéből azt hangsúlyozza, hogy az Úr jelen levő, napjainkban, itt és most is megmentő és a szív örömét adó Isten. A szentlecke a kolosszeiekhez írt levélből a keresztyén közösség számára követendő eszményeket sorolja: hogy viseljük el, tanítsuk és intsük egymást, bocsássunk meg egymásnak és szeressük egymást. Az evangéliumban Jézus hálát ad az Atyának, hogy igazságait elrejtette a bölcsék elől, és kinyilatkoztatta a kicsinyeknek.

Erdő Péter bíboros prédikációját teljes terjedelmében közöljük.

Főtisztelendő Megyéspüspök Úr!

Főtisztelendő Nyugalmazott Megyéspüspök Úr!

Kedves Testvéreim a Püspöki és a Papi Rendben!

Krisztusban Kedves Testvérek!

Örömnép a mai nap a Kaposvári Egyházmegye és az egész magyar egyház számára. 25 évvel ezelőtt II. János Pál pápa megújította hazánkban az egyházmegyék és tartományok határait, és újakat is alapított. A Dunántúlon Kaposvár, az Alföldön Debrecen püspöki székhely lett. Ebből az alkalomból a szent pápa külön levelet írt a magyar püspököknek. Az új határokat kijelölő rendelkezés mellett ez a személyesebb hangú pápai levél megvilágítja a döntés okait és célját.

Az egyházmegyékről a II. vatikáni zsinat a teológiai és lelkipásztori alapelveket a *Christus Dominus* kezdetű határozatban foglalta össze (22–24. és 39–41. pont). A zsinat hangsúlyozza, hogy az egyházmegyék Isten népének részei, szerves egységet alkotnak, bennük a püspök, a papság és a hívő közösség egésze egyesül az üdvösség szolgálatában. Ennek előmozdítása a rendezés legfőbb szempontja. Ennek során pedig az észszerűség elvét kell követni. Az egyes népcsoportokat lehetőleg együtt kell tartani, a közigazgatási egységek és az államok határait bizonyos mértékig figyelembe kell venni, igazodni kell a lélektani, a gazdasági, a földrajzi és a történelmi adottságokhoz. Az egyházmegyének olyan méretűnek kell lennie, hogy a püspök látogatni és kormányozni tudja. Ebben kellő számú papságnak kell segítenie őt. Fontos, hogy ki lehessen alakítani a részegyházra jellemző sajátos intézményeket, és meglegyenek a szükséges anyagi források is. A nyelvi közösségekről pedig az adott nyelvet jól beszélő papok és esetleg püspökké is szentelt helynök útján kell gondoskodni.

Ezeknek az elveknek a mentén újíttotta meg az Apostoli Szentszék az egyházmegyék határait 1990-től kezdve Közép- és Kelet-Európában. Ebben a régióban a modern módon megfogalmazott vallásszabadság keretei között nagyobb lehetősége volt a Szentszéknek a zsinat elveinek követésére, mint Európa nyugati felében, ahol konkordátumok, erős történelmi és regionális kötöttségek akadályozták a lelkipásztori szempontok érvényesülését.

Magyarország nem az első volt a régió országai között, ahol a Szentszék a megújítást véghezvitte. A Szentatya a reformot saját hazájában, Lengyelországban kezdte. Utána kerültek sorra a többiek. Igen sok egyházmegye és tartomány alakult. A magyarországi két új alapítás a viszonylag szerényebb változások közé tartozik. Horvátországban, Szlovákiában, de Ukrajnában, a balti országokban és másutt is jóval több új egyházmegye született. A kérdés azonban nem az alapítások mennyisége, hanem az, hogy mi volt a céljuk és mi lett az eredményük. János Pál pápa idézett levelében a zsinat tanításával kezdi gondolatait: „A Katolikus Egyház isteni küldetést kapott a nemzetekhez, hogy az üdvösség egyetemes szentsége legyen” (AG 1). Az Egyháznak ugyanis küldetése van, hogy elmenjen az egész világra, és hirdesse az evangéliumot minden teremtménynek (DH 13). Ebbe a küldetésbe illeszkedik a Katolikus Egyház és a magyar nép évezredes kapcsolata. Mert az Egyház itt, Európában anyai szeretettel kísérte és segítette az egyes nemzetek kialakulását és fejlődését. II. János Pál is az egyházmegyei reform indoklását Taksony fejedelem említésével kezdte. Ő volt az, aki 962-ben XII. János pápától követe útján püspököt kért. A pápa egy Zakeus nevű egyházi embert szentelt fel püspökké, és őt küldte Magyarországra. Az igazi

szervező munka azonban Szent István király műve volt, aki II. Szilveszter pápától koronát kapott. A pápa egyben elismerte az esztergomi széket a magyar egyház anyjának és fejének. Az anyaegyház, a metropolisz egyháza legalábbis érseki széket jelent. Ez pedig fontos kívánsága volt a magyarok királyának. Szent István ugyanis ismerte Adalbert püspök példáját, aki a Prágai Egyházmegye élén állt, mint a német egyháznak, mert a Mainzi Érsekség alá tartozott. Ezt akarták elkerülni azután a magyarok és a lengyelek egyaránt. Tisztelettel fordultak a római egyházhoz, amelynek főségét készséggel elismerték, de nem akarták, hogy az egyházon keresztül is külföldi hatalmak függésébe kerüljenek. Szent István olyan tartományt akart, amely tíz, sőt tizenkét egyházmegyéből állt, és így teljes önállósággal rendelkezett. Korai alapításainak sorából kiemelkedett a nagy kiterjedésű és szép fekvésű Veszprémi Egyházmegye. Szentendrétől és a Pilis hegységtől egészen a Dráváig húzódott a hatalmas terület. Nem volt újdonság a kereszténység azon a vidéken már korábban sem. Nemcsak a római korban, de a IX. században is volt keresztény élet az országnak ezen a részén. Zalaváron a Salzburgi Egyházmegye egyik főesperessége működött, később pedig Szent Metód végzett ott missziós munkát.

De Szent II. János Pál pápa azért eleveníti fel a múlt emlékeit, hogy megindokolja a megújításról szóló döntést. A Szentlélek az, aki a különböző hierarchikus és karizmatikus ajándékokat adja az Egyháznak, hogy azok segítségével terjedjen Krisztus igazsága és kegyelme. A magyar katolikusoknak az a hivatásuk, hogy az Egyház élő tagjai legyenek, segítsék az Egyház növekedését, és minden erejükkel szolgálják az emberek megszentelését a Teremtő ajándékának és a Megváltó kegyelmének segítségével. Az előző korszak szenvedései után a magyar egyház

hálát ad Istennek, hogy Krisztus világosságát szabadon terjesztheti a társadalomban – írta a szent pápa.

Ennek a missziónak a célját szolgálják az új egyházmegyék éppúgy, mint a határok módosítása és a Veszprémi Egyházmegye érseki rangra emelése. A hajdani Veszprémi Egyházmegye déli részét a Balatontól a Drávaig önálló részegyházzá szervezték. Központja a megyeszékhely, Kaposvár lett, székesegyháza pedig a Nagyboldogasszony temploma.

Az új alapítás új lehetőséget jelentett. Az első főpásztor, Balás Béla püspök úr hittel és szeretettel fordult a rábízottak felé. Inkább a lelkeket, mint a puszta külső formákat tartotta szem előtt. Megalakult az egyházmegyei központ, létrejöttek a lelkipásztori munkát segítő testületek. Képzési, lelkeségi és pasztorális programok csatolták mind szorosabban a plébániákat Kaposvárhoz, az új egyházmegye központjához. Kialakult az egyházmegye egyfajta sajátos stílusa, lelkesége is. Ha ma megkérdezzük, miben áll a Kaposvári Egyházmegye sajátos lelkesége, az első szó, ami eszünkbe jut, a misszió. Ennek jelei a közösségek és lelkeségi mozgalmak, a más egyházmegyéből származó fiatalok, akik ide jelentkeztek papnak, mert úgy érezték, hogy az emberek üdvössége szempontjából itt van rájuk a legnagyobb szükség. Ezt mutatják az erősödő kapcsolatok is a világi közösségek vezetőivel és a kulturális élettel.

Hálát adunk Istennek azért, hogy ez az egyházmegye sok nehézség közepette is mindannyiunk figyelmét ráirányítja olyan lelki szempontokra, amelyek küldetésünk lényegéhez tartoznak. Hálát adunk az egyházmegye első főpásztoráért, Balás Béla püspök atyáért, a jelenlegi püspök főpásztorért, a papokért, a szerzetesekért, a munkatársakért és a közösségekért, mindazért a kegyelemért, amivel Isten az itt élő embereket megajándékozta. Kérjük Urunkat és Mesterünket, Jézus Krisztust, legyen jelen különleges kegyelmével kaposvári egyházában, tegye ennek az egyházmegyének tanúságtétele révén értelmessé, értékessé, boldoggá az itteni emberek életét.

Boldogságos Szűz Mária, Szent II. János Pál pápa, könyörögjetez érettünk!

Ámen.

***

A mise végén Varga László köszönetet mond az ünnepen megjelenteknek és mindazoknak, akik az elmúlt 25 évben az egyházmegyéért tettek. Majd a nyugalmazott püspök, Balás Béla emléklakettet vesz át hosszú szolgálatáért, és szintén mond néhány köszönő szót.

Sok-sok emléklakettet adnak át még, köztük Lőrincz Sándor újságírónak, az *Új Ember* és a *Mértékadó* külső munkatársának, aki hosszú évek óta tudósít bennünket a kaposvári közösség életéről. A megyéspüspök bocsánatot kér az egyházmegye által elkövetett bűnökért, és megbocsát minden az egyházmegye ellen elkövetett bűnért, majd fontos bejelentést tesz. II. János Pál már 1991-es magyarországi látogatásán ajánlotta egyházmegyei zsinatok rendezését. A 25. évfordulón érkezett ennek az ideje – mondja Varga László, majd ünnepélyesen meg is hirdeti, azaz megnyitja a zsinatot, amelynek célja a II. vatikáni zsinat szellemében a nyitás, a kapcsolatteremtés, a párbeszéd, az elméletek helyett az együttműködés.

A bíboros búcsúzóul mindenkit arra biztat, hogy az ünnep örömét adja tovább szeretteinek.

Erőt, derűt sugárzó fúvószena hangjaira vonulunk ki a térre. Pár évvel ezelőtti stockholmi élményem, egy ottani mise dallamai jutnak eszembe, és az akkori felismerésem: hogy sokkal hitelesebbek lehetünk-lehetnénk, ha kereszténységünkkel mindig örömet, optimizmust is át tudnánk adni. Ha a kép, amely rólunk a kívülállóknak kialakul, vonzó lenne.

A színpadon bejelentik, hogy déltől Hodász András atya lesz a *Szólj be a papnak!* rendezvénysorozat „szenvető alanya”. András atya ekkor már a színpadon áll, és korábban, írásban leadott kérdések alapján el is kezdődik a program. Beszólásról tehát szó sincs, és a felolvasott kérdések is jólneveltségről tanúskodnak. Ez valójában afféle one-man show, amelyet Hodász András kétségtelenül jó humorral és magabiztosan vezet elő.

Elmeséli papi hivatásának történetét, és tanácsokat ad a hivatásukat keresőknek (keressék kitartóan legmélyebb vágyaikat), aztán arról beszél, mit jelent hitelesen kereszténynek lenni. Nem a parancsok betartása a lényeg, hanem az Istennel való kapcsolat, az iránta való szeretet, amelyből a parancsok betartása következik. Nem szabad senkit kárhózzal fenyegetni, Isten senkinek sem akarja a vesztét, sőt, éppen ellenkezőleg. András atya óv az agykontrolltól és más ezoterikus huncutságoktól, és őszintén beszél a cölibátus nehézségeiről, akár csak a politizálásról, amelyről, noha kísértése van rá, igyekszik távol tartani magát. Aztán a Szentírás helyes értelmezésére int, és arra, kerüljük az egyes részek kiragadását és abszolutizálását. Beavat a papi elhelyezések titkaiba is, és megértésünket kéri azon papok számára, akik a sok áthelyezés hatására tartózkodóvá, sőt esetleg „kaktusszá” váltak. Határozottan állást foglal az iskolai hitoktatással szemben, mivel az nem közösségépítő hatású, és a plébániai hittancsoportok megszűnését eredményezi. A betegek szentségének vételére buzdítja a műtétre készülőket, az istenbizonyítás lehetőségéről és lehetetlenségéről elmélkedik, végül a felekezeti megosztottság okait elemzi és leszögezi: békességre szükség van, míg egységre szerinte nincsen.

***

A katolikus iskola tornatermében helyi katolikus közösségek mutatkoznak be, és amikor odaérkezünk, éppen fogócskaszerű játék zajlik. A főtér és a város mégis inkább álmosnak tűnik így, szombat délután. A városi fesztivál bort, kézműves söröket, hamburgert, kürtőskalácsot, jégkását, tündérházat (!), fajtékokat, bögrét, szőrmét és szőtteseket kínáló standjai körül csak lézengenek az emberek.

A rajzolni, festeni, korongozni invitáló művészek valamivel nagyobb érdeklődést keltenek. Kicsit odébb szegény gyerekek számára gyűjtenek szemüvegre ezzel az

idézettel: „Nem attól megy előre a világ, ha kevesen tesznek sokat, hanem ha sokan keveset”. Ez a gondolat megtetszik. A mai rendezvény arra tanít, hogy egy picit mindenki próbáljon hozzátenni a világhoz.

***

Tele a tér, amikor Kéri Kitty és Oberfrank Pál *Szeretetyelv* című, Miklya Luzsányi Mónika által szerkesztett műsora kezdődik. Sok-sok idézetből áll az örök női-férfi drámát bemutató párbeszédés előadás, amely az egymás megértésére tett erőfeszítéseket mutatja be, nagyjából a megismerkedéstől a halálig, a gyermekvállalást és gyermeknevelést is beleértve. A vállalás kissé túlzott, az irodalmi alapanyag pedig nem egyenletes minőségű, az ihletett, mélyen megérintő pillanatoktól a vaskos erotikáig és a humoros gyermeknevelési tanácsadásig minden megtalálható van benne.

A téren számos család üldögél, sétálgat. Egy fiúcska plüssjátékát az anyuka, majd az apuka szorongatja. Egy tizenkét év körüli kislány és szülei szorosan összekapaszkodva, mint a család élő szoborcsoportja vonul el előttem.

Szita Károly polgármester a 25 évvel ezelőtti egyházmegye-alapításról beszél a főtéren. Arról a lelki többletről, amit a rendszerváltáshoz a kommunista időkben hősiiesen helytálló, megtörhetetlen Balás Béla kaposvári megjelenése, püspöki működése jelentett. És az, hogy erkölcsi értelemben biztos pont volt a város számára. Varga László már csak néhány szót, a köszönet szavait teszi hozzá ehhez, és azon reményének ad hangot, hogy a város és az egyházmegye továbbra is kiválóan együtt tud majd működni.

Fotó: Merényi Zita

Kiss Péter/Magyar Kurír